

สารบัญ

หัวเรื่อง	หน้า
บทคัดย่อ	ก
ABSTRACT	ค
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
สารบัญภาพ	ฑ
สารบัญตารางภาคผนวก	ฒ
สารบัญภาพภาคผนวก	ด
บทที่ 1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
คำถามการวิจัย	8
วัตถุประสงค์การวิจัย	8
ขอบเขตการวิจัย	9
นิยามศัพท์เฉพาะ	11
กรอบความคิดการวิจัย	13
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	14
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	16
ระบบและการพัฒนาระบบ	17
ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	42
เทคนิคการบริหารคุณภาพการศึกษา	87
เทคนิคการวิจัยที่เกี่ยวข้อง	105

หัวข้อเรื่อง	หน้า
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	137
ชั้นวางแผน	137
ชั้นปฏิบัติตามแผน	145
ชั้นสังเกตและรวบรวมข้อมูล	160
ชั้นสะท้อนผล	176
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	177
ชั้นวางแผน	177
ชั้นปฏิบัติตามแผน	180
ชั้นสังเกตและรวบรวมข้อมูล	184
ชั้นสะท้อนผล	253
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	330
วัตถุประสงค์การวิจัย	330
สรุปผลการวิจัย	330
อภิปรายผล	334
บทเรียนที่ได้รับจากการวิจัย	347
ข้อเสนอแนะในการวิจัย	349
บรรณานุกรม	352
ภาคผนวก	367
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญ/ผู้เข้าสนทนากลุ่ม และผู้เข้าประชุมเชิงปฏิบัติการ	368
ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	373
ภาคผนวก ค เอกสารประกอบการสนทนากลุ่มและแบบสัมภาษณ์	410
ภาคผนวก ง ค่าความสอดคล้องของข้อคำถามกับจุดประสงค์ ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม	418
ภาคผนวก จ คู่มือครูที่ปรึกษานักเรียน	427

หัวข้อเรื่อง	หน้า
ภาคผนวก ฉ เอกสารประกอบการสัมมนาอิงผู้ทรงคุณวุฒิ	495
ภาคผนวก ช หนังสือขอความอนุเคราะห์	536
ภาคผนวก ซ ภาพกิจกรรมการดำเนินการวิจัย	541
ประวัติย่อผู้วิจัย	548

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 ความหมายระบบ	19
2 ความหมายการพัฒนา	21
3 การสังเคราะห์การพัฒนาระบบ	31
4 การสังเคราะห์ความหมายระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	44
5 หลักการเทคนิคการบริหารคุณภาพการศึกษา	105
6 รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิที่เข้าสัมมนาอิงผู้ทรงคุณวุฒิ	141
7 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	142
8 มาตรฐานและตัวบ่งชี้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	146
9 ตัวบ่งชี้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ได้รับคัดเลือกพัฒนา	148
10 ตัวบ่งชี้เดิม ตัวบ่งชี้ที่ได้รับการปรับปรุงพัฒนา และการกำหนดตัวบ่งชี้ใหม่	151
11 ตัวบ่งชี้ สภาพเดิม เป้าหมาย และโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน	152
12 เจ้าภาพรับผิดชอบโครงการ	154
13 โครงการ ผู้รับผิดชอบ ระยะเวลา และงบประมาณ	155
14 กำหนดการตรวจเยี่ยมติดตามผลการดำเนินงาน	156
15 แผนปฏิบัติการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	158
16 ขั้นตอนการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	171
17 สรุปขั้นตอนการวิจัย	173
18 ข้อมูลสถานภาพกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	199
19 ความคิดเห็นกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่มีต่อสภาพปัจจุบันระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน โดยรวมและรายด้าน	200
20 ความคิดเห็นกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่มีต่อสภาพปัจจุบันรายด้านและตัวบ่งชี้	201
21 ความคิดเห็นกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่มีต่อสภาพปัญหาพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน โดยรวมและรายด้าน	203
22 ความคิดเห็นกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่มีต่อสภาพปัญหารายด้านและตัวบ่งชี้	204

ตารางที่	หน้า
23	ความคิดเห็นกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่มีต่อความต้องการพัฒนาระบบการดูแล ช่วยเหลือนักเรียน โดยรวมและรายด้าน 206
24	ความคิดเห็นกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่มีต่อความต้องการพัฒนารายด้าน และตามตัวบ่งชี้ 207
25	ข้อมูลสถานภาพของครูที่ตอบแบบสอบถาม 209
26	ความคิดเห็นครูที่มีต่อสภาพปัจจุบันระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยรวม และรายด้าน 210
27	ความคิดเห็นครูที่มีต่อสภาพปัจจุบันรายด้านและตามตัวบ่งชี้ 211
28	ความคิดเห็นครูที่มีต่อสภาพปัญหาการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยรวมและรายด้าน 213
29	ความคิดเห็นครูที่มีต่อสภาพปัญหารายด้านและตัวบ่งชี้ 214
30	ความคิดเห็นครูที่มีต่อความต้องการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยรวมและรายด้าน 216
31	ความคิดเห็นครูที่มีต่อความต้องการพัฒนารายด้าน และตัวบ่งชี้ 217
32	ข้อมูลสถานภาพนักเรียนที่ตอบแบบสอบถาม 220
33	ความคิดเห็นนักเรียนที่มีต่อสภาพปัจจุบันระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยรวมและรายด้าน 221
34	ความคิดเห็นนักเรียนที่มีต่อสภาพปัจจุบันรายด้านและตามตัวบ่งชี้ 221
35	ความคิดเห็นนักเรียนที่มีต่อสภาพปัญหาการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยรวมและรายด้าน 223
36	ความคิดเห็นนักเรียนที่มีต่อสภาพปัญหารายด้านและตามตัวบ่งชี้ 224
37	ความคิดเห็นนักเรียนที่มีต่อความต้องการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน โดยรวมและรายด้าน 226
38	ความคิดเห็นนักเรียนที่มีต่อความต้องการพัฒนารายด้าน และตัวบ่งชี้ 226
39	สรุปความคิดเห็นกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่มีต่อสภาพปัจจุบัน ปัญหา และ ความต้องการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 228
40	สรุปความคิดเห็นครูที่มีต่อสภาพปัจจุบัน ปัญหา และ ความต้องการพัฒนา ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 229

41	สรุปความคิดเห็นนักเรียนที่มีต่อสภาพปัจจุบัน ปัญหา และ ความต้องการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	230
42	เปรียบเทียบความคิดเห็นกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ครู และนักเรียน ที่มีต่อสภาพปัจจุบันระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	231
43	เปรียบเทียบความคิดเห็นกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ครู และนักเรียน ที่มีต่อสภาพปัญหา ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	232
44	เปรียบเทียบความคิดเห็นกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ครู และนักเรียน ที่มีต่อความต้องการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	233
45	เทคนิคการบริหารที่ประยุกต์ใช้ในการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน .	236
46	มาตรฐานและตัวบ่งชี้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	237
47	มาตรฐาน และตัวบ่งชี้ ที่ได้รับคัดเลือกเพื่อพัฒนา	239
48	การปรับตัวบ่งชี้และโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	240
49	เปรียบเทียบความคิดเห็นกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ที่มีต่อสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ก่อนและหลังการพัฒนา	248
50	เปรียบเทียบความคิดเห็นครู ที่มีต่อสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ก่อนและหลังการพัฒนา	250
51	เปรียบเทียบความคิดเห็นนักเรียน ที่มีต่อสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความ ต้องการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ก่อนและหลังการพัฒนา	252
52	มาตรฐานและตัวบ่งชี้ที่ได้รับการคัดเลือกเพื่อพัฒนา เป้าหมาย และโครงการ .	259
53	ความคิดเห็นกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่มีต่อองค์ประกอบทั่วไปของคู่มือครู	272
54	ความคิดเห็นกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่มีต่อด้านโครงสร้างเนื้อหาของคู่มือครู	273
55	ความคิดเห็นครูที่มีต่อการดำเนินงานโครงการนิเทศภายใน	275
56	ความคิดเห็นครูที่มีต่อคู่มือครู และการประชุมการใช้คู่มือครู	277
57	ความคิดเห็นกลุ่มผู้ร่วมวิจัยที่มีต่อการไปศึกษาดูงาน	280
58	ความคิดเห็นครูที่มีต่อการไปศึกษาดูงานโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ	281
59	ความคิดเห็นครูที่มีต่อโครงการสถานศึกษาสีขาวปลอดภัยและอบายมุข โดยรวมและตามมาตรฐาน	283

ตารางที่	หน้า
60 ความคิดเห็นครูที่มีต่อการดำเนินงานโครงการสถานศึกษาสีขาวปลอดยาเสพติด และอบายมุข	284
61 การสังเกตการปฏิบัติงาน	289
62 ความคิดเห็นกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่มีต่อสภาพปัจจุบันระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน โดยรวมและรายด้าน	291
63 ความคิดเห็นกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่มีต่อสภาพปัจจุบันระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน รายด้านและตามตัวบ่งชี้	292
64 ความคิดเห็นกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่มีต่อสภาพปัญหากระบวนการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน โดยรวมและรายด้าน	294
65 ความคิดเห็นกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่มีต่อสภาพปัญหากระบวนการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน รายด้านและตามตัวบ่งชี้	294
66 ความคิดเห็นกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่มีต่อความต้องการพัฒนาระบบการดูแล ช่วยเหลือนักเรียน โดยรวมและรายด้าน	297
67 ความคิดเห็นกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่มีต่อความต้องการพัฒนาระบบการดูแล ช่วยเหลือนักเรียน รายด้านและตามตัวบ่งชี้	297
68 ข้อมูลสถานภาพครูที่ตอบแบบสอบถาม	300
69 ความคิดเห็นครูที่มีต่อสภาพปัจจุบันระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยรวม และรายด้าน	301
70 ความคิดเห็นครูที่มีต่อสภาพปัจจุบันระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน รายด้าน และตามตัวบ่งชี้	301
71 ความคิดเห็นครูที่มีต่อสภาพปัญหากระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยรวม และรายด้าน	301
72 ความคิดเห็นครูที่มีต่อสภาพปัญหากระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนรายด้าน และตัวบ่งชี้	304
73 ความคิดเห็นครูที่มีต่อความต้องการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยรวมและรายด้าน	306
74 ความคิดเห็นครูที่มีต่อความต้องการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน รายด้านและตามตัวบ่งชี้	306

ตารางที่	หน้า
75 ข้อมูลสถานภาพนักเรียนที่ตอบแบบสอบถาม	309
76 ความคิดเห็นนักเรียนที่มีต่อสภาพปัจจุบัน ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยรวมและรายด้าน	310
77 ความคิดเห็นนักเรียนที่มีต่อสภาพปัจจุบันระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน รายด้านและตามตัวบ่งชี้	310
78 ความคิดเห็นนักเรียนที่มีต่อสภาพปัญหาการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยรวมและรายด้าน	312
79 ความคิดเห็นนักเรียนที่มีต่อสภาพปัญหาการดูแลช่วยเหลือนักเรียน รายด้านและตามตัวบ่งชี้	313
80 ความคิดเห็นนักเรียนที่มีต่อความต้องการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนโดยรวมและรายด้าน	315
81 ความคิดเห็นนักเรียนที่มีต่อความต้องการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนรายด้านและตามตัวบ่งชี้	315
82 มาตรฐาน ตัวบ่งชี้ สภาพเดิม เป้าหมาย และนวัตกรรมที่ใช้ในการพัฒนา	323
83 ผลการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	324

สารบัญญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กรอบความคิดการวิจัย	14
2 องค์ประกอบของระบบ	24
3 องค์ประกอบของระบบ	25
4 องค์ประกอบของระบบ	26
5 แนวคิดเชิงระบบในสถานศึกษา	37
6 องค์ประกอบและขั้นตอนระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	48
7 เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียนรายบุคคล	49
8 การคัดกรองนักเรียน	51
9 การส่งเสริมพัฒนานักเรียน	52
10 การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน	53
11 การส่งต่อนักเรียน	54
12 กระบวนการดำเนินงานเพื่อแก้ไขปัญหานักเรียน	55
13 กระบวนการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	59
14 ระบบและโครงสร้างระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	65
15 แนวคิดทฤษฎีเชิงระบบ	68
16 ความสัมพันธ์เชิงระบบของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	69
17 แนวคิดการประกันคุณภาพระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	70
18 การพัฒนาคุณภาพระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	71
19 ทีมงานและประชาสัมพันธ์ในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	73
20 การเสริมสร้างความเข้มแข็งและการผดุงระบบ	75
21 กรอบแนวคิดการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์	92
22 แนวคิดการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม	117
23 แผนที่กลยุทธ์การพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	150
24 ความสัมพันธ์การพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกับขั้นตอนการวิจัย	175
25 โครงสร้างการบริหารโรงเรียน	186
26 การพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	329

สารบัญตารางภาคผนวก

ตารางภาคผนวกที่	หน้า
1 รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิที่เข้าสัมมนาอิงผู้ทรงคุณวุฒิ	369
2 รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิที่ตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย	370
3 รายชื่อครูและนักเรียนที่เข้าสนทนากลุ่ม	371
4 รายชื่อครูที่เข้าประชุมเชิงปฏิบัติการ	372
5 รายชื่อครูและนักเรียนที่เข้าสนทนากลุ่ม	413
6 ขั้นตอนการดำเนินการสนทนากลุ่ม	414
7 ประเด็นคำถามหลักในการสนทนากลุ่ม	415
8 การประเมินความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญด้านที่ 1 องค์กรประกอบ ทั่วไปของคู่มือครู	419
9 การประเมินความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญด้านที่ 2 องค์กรประกอบ ด้านเนื้อหาของคู่มือครู	420
10 คำอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามกลุ่มผู้ให้ข้อมูล สำคัญ และครู ที่มีต่อสภาพปัจจุบันระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	421
11 คำอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามกลุ่มผู้ให้ข้อมูล สำคัญ และครู ที่มีต่อสภาพปัญหาาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	422
12 คำอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามกลุ่มผู้ให้ข้อมูล สำคัญ และครู ที่มีต่อความต้องการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน	423
13 คำอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามนักเรียนที่มีต่อ สภาพปัจจุบันระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	424
14 คำอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามนักเรียนที่มีต่อ สภาพปัญหาาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	425
15 คำอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามนักเรียนที่มีต่อ ความต้องการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	426
16 กิจกรรม กระบวนการ ผู้รับผิดชอบ ผู้ให้ข้อมูล ตัวบ่งชี้ เกณฑ์ และ แบบบันทึกกิจกรรม	447

ตารางภาคผนวกที่	หน้า
17 ระดับความผิดของนักเรียนและเกณฑ์การตัดคะแนนความประพฤติ	461
18 เกณฑ์การคัดกรองนักเรียน	491
19 เกณฑ์การเจริญเติบโต น้ำหนัก และส่วนสูง	493
20 วิธีดำเนินการวิจัย	511
21 มาตรฐานและตัวบ่งชี้ที่ได้รับการคัดเลือกเพื่อพัฒนา	518
22 วงจรและกระบวนการพัฒนาด้านปัจจัย ตัวบ่งชี้ที่ 1	521
23 วงจรและกระบวนการพัฒนาด้านกระบวนการ ตัวบ่งชี้ที่ 2	523
24 วงจรและกระบวนการพัฒนาด้านกระบวนการ ตัวบ่งชี้ที่ 3	525
25 วงจรและกระบวนการพัฒนาด้านกระบวนการ ตัวบ่งชี้ที่ 4	527
26 วงจรและกระบวนการพัฒนาด้านกระบวนการ ตัวบ่งชี้ที่ 5	529

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

สารบัญภาพภาคผนวก

ภาพภาคผนวกที่	หน้า
1 แผนผังการสนทนากลุ่ม	414
2 กระบวนการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	465
3 กรอบแนวคิดการวิจัย	509
4 ร่างระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	531

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY